

УДК 378

Поліщук Дарина Віталіївна

Студентка, Глухівський національний педагогічний

університет імені Олександра Довженка

м. Глухів

Науковий керівник – Курок Віра Панасівна д.п.н., професор,

завідувач кафедри технологічної і професійної освіти

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ОЗДОБЛЕННЯ ВИРОБІВ ВИШИВКОЮ БІСЕРОМ

Для багатьох майбутніх фахівців підготовка до професійної діяльності розпочинається ще в шкільному віці на уроках трудового навчання і в профільних класах закладів загальної середньої освіти, а продовжується в процесі здобуття освіти в закладах професійно-технічної освіти і вищій школі та в подальшій трудовій діяльності. Формування професійної особистості триває все життя, втім період навчання в закладах освіти різних типів відіграє особливу роль у цьому процесі.

Проблема навчання підростаючого покоління належить до найскладніших у сучасній педагогіці. Пов'язана вона з переходом суспільства до нового соціального виміру, в основі якого перебуває професійно підготовлена особистість. Посилення особистісної відповідальності за свою долю, за життєве та професійне самовизначення, за власне благополуччя вимагає від учнів правильного вибору майбутньої професії якомога раніше. Допомогти учневі не тільки обрати "свою", а й психологічно та практично підготуватися до трудової діяльності має шкільний предмет "Трудове навчання", який охоплює широку палітру об'єктів праці.

Багато часу минуло з тих пір, коли на зміну примітивним прикрасам людини – таким як різноманітні мушлі, зуби та хребці тварин, камінці, кульки з глини, насіння рослин – прийшло скляне намисто. Великі намистини з непрозорого скла завдяки вдосконаленню технології виготовлення з часом ставали дедалі дрібнішими. Так з'явився бісер – дрібні круглі або гранчасті намистинки зі скла, фарфору або металу з наскрізними отворами для нанизування. Разом з намистами і перлами бісер використовували для виготовлення прикрас та в різних художніх рукоділлях – вишивці, плетінні, інкрустації. Оздоблення з бісеру займало значне місце в святковому та буденному одязі багатьох народів світу (Захарчук-Чугай, 1995).

Прикраси з бісеру та перлів носили і аристократи і прості люди. Чепці, суцільно оздоблені бісером і склярусом, були обов'язковою прикрасою баварських жінок. Бісер шліфували в Богемії (Чехії), де здавна виготовляли кришталеве намисто. Як свідчать археологічні розкопки, початок скловиробництва в Чехії сягає середніх віків. Технологія виготовлення скла була запозичена з сусідніх країн, але швидко виняткова прозорість, чистота і міцність його принесли чеським майстрам славу, яка збереглася і до нашого часу. Вони створили технологію виготовлення тугоплавкого скла (Грашицька, 2004).

Саме через Чехію бісерне мистецтво потрапило до Західної України і Карпат. Спочатку завозили бісер в дуже малій кількості, продавали його наперстками. Заїждже диво насамперед було лише привілеєм аристократії та заможних людей. Бісером оздоблювали предмети релігійного культу, він вважався добірною прикрасою для церковних шат. Ним також оздоблювали речі для княжого двору. З бісеру плели різноманітні сітки, низали торочки й рясна до головних уборів, виготовляли гудзики й сережки, ним вишивали. За цю роботу брались лише талановиті вишивальниці, підкреслюючи розкіш золотого шитва. Згодом, можна сказати ювелірним рукоділлям, почали захоплюватися все більше і більше жінок. І в наш час не можливо встановити, з якого моменту це мистецтво стало народним. Виготовлені з бісеру вироби мають притаманні лише їх орнамент, колорит, місцеві назви.

Техніка вишивання бісером не дуже складна. Виконують цю вишивку вручну, досить часто в поєднанні з оздоблювальними швами – гладдю, хрестом, шнуром і вузькою тасьмою – по сукну, шерсті, оксамиту й шовку, полотну, льону з лавсаном. Нитки для вишивання мають бути міцні, навощені, щоб бісер не перетирав їх, і відповідати за кольором основній тканині.

Для вишивання та нанизування згодиться бісер круглий і гранчастий, одно- і різноколірний, залежно від узору: стеклярус різної довжини, дрібне намисто, кольорові блискітки. Зберігати бісер і стеклярус краще в маленьких пляшечках, під час роботи можна класти його в маленькі блюдечка або розетки. Так зручніше нанизувати намистинки на голку. Вони повинні мати великі отвори, щоб голка з ниткою могла пройти через них двічі.

Вишиваючи, слід уважно стежити, щоб намистинки лягали рівно, одна за одною. Вишивають бісером по канві, яку після закінчення роботи висмикують, або по узору, який наносять на тканину за допомогою прозорого паперу і намітки. Існує кілька способів вишивання намистом і бісером. Один з найпростіших та практичних способів пришивання бісеру – це «монастирський» шов (рис. 1).

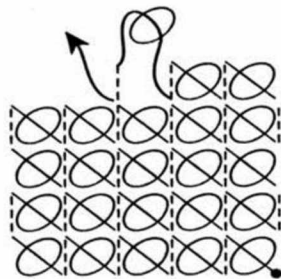

Рисунок 1 – «Монастирський» шов

Шов схожий на вишивання перших стібків у вишивці хрестом: стібки з лицьового боку спрямовані по діагоналі, а стібки з виворітного – вертикальні. Для вишивки «монастирським» швом використовують малюнки, поділені на квадрати або орнаменти для вишивання хрестиком (Гринченко, 2006).

Таким чином, оздоблення бісером є одним з найкрасивіших, найдавніших та найпоширеніших видів сучасного декоративно-ужиткового

мистецтва; його широко використовують у процесі реалізації творчого проекту. Вишивання бісером – надзвичайно красиве, захоплююче, розвивальне рукоділля, результатом якого є створення яскравих полотен та святкових узорів із скляних бусин, скріплених шовковими нитками за допомогою голки. У наш час вишивання бісером отримало значний розвиток і стало одним з улюблених занять майстринь.

Список використаних джерел та літератури

1. Грашицька Р. П. Вишивка бісером. Х.: Основа, 2004. 96 с. **2. Гринченко А.** Вишивка бісером: техніка, схеми, орнаменти, изделия, совети. Х.: Основа, 2006. 64 с. **3. Захарчук-Чугай Р. В.** Народна вишивка Західної України XIX – XX ст. (проблеми традицій): автореф. дис...д-ра мистецтвознавства: 17.00.06; Львівська академія мистецтв. Львів, 1995. 50 с.